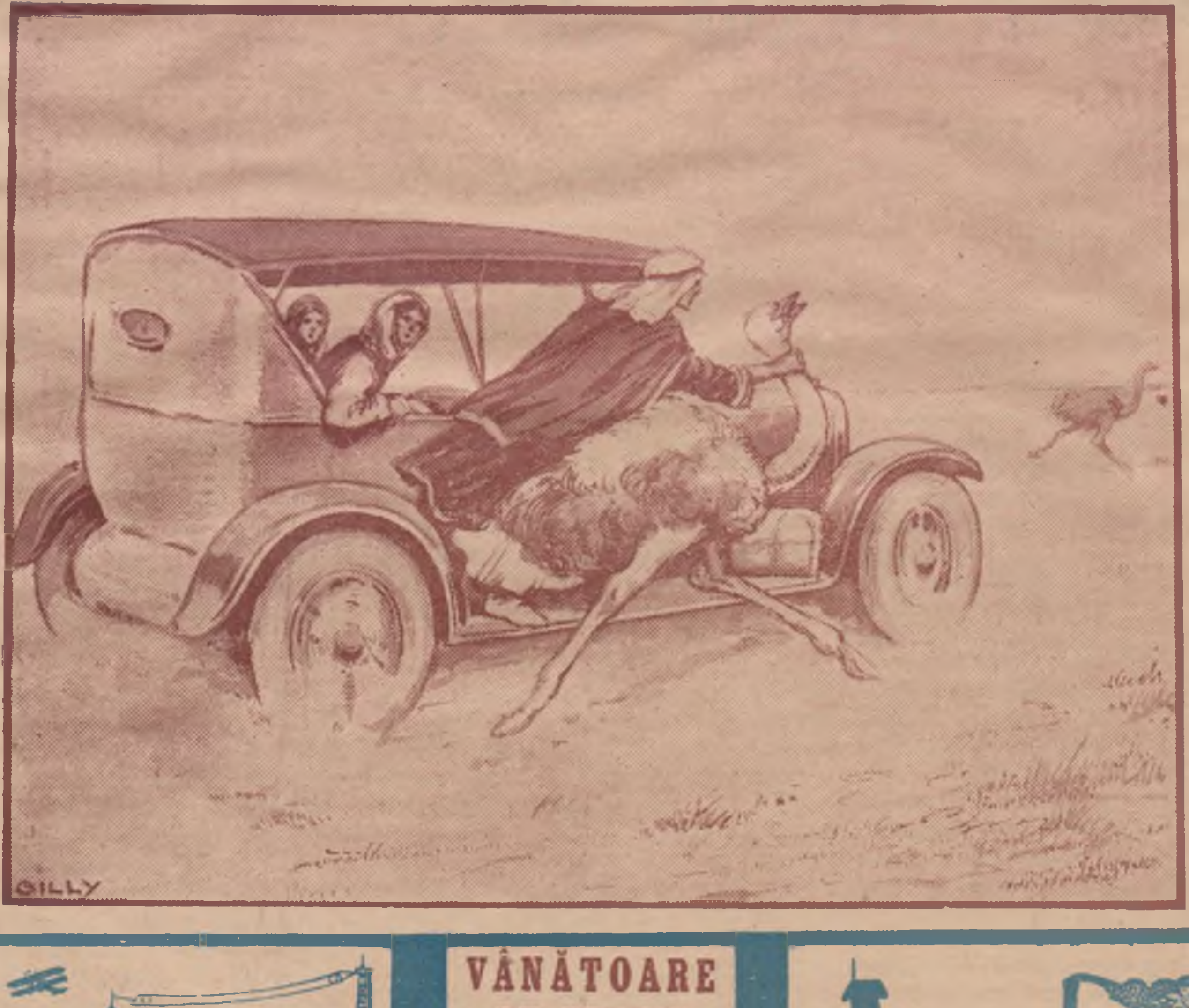
ZIARUL ȘTIINȚELOR ȘI AL CĂLĂTORIILOR

5 LEI

VÂNĂTOARE DE STRUȚI

Vezi pag. 617

Anul XXXII, Nr. 39

25 Septembrie 1928

ANUL XXXII. No. 39. 25 Septembrie 1928

Ziarul Științelor și al Călătoriilor

SCRIS PE INTELESUL TUTUROR.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STR. BREZOIANU No. 11. BUCUREȘTI

Costul abonamentului: Lei 220 anual, Lei 120 semestrial și Lei 65 trimestrial.

CUPRINSUL:

MECANICII LUMILOR CEREȘTI

de Prof. G. Nichifor.

Lumea pământească — oamenii — pentru a-și putea îndeplini *forfoteala ei*, în toate chipurile în care se manifestă astăzi, — are nevoe de *mecanici conducători* ai acestor mișcări.

Plecând de la *pieton* care este mecanicul său propriu, trecem rând pe rând să amintim de *mecanicul șofeur* al automobilului, de *mecanicul locomotivei* de drum de fier, de *mecanicul* conducător al *vaselor de plutire* și până la *mecanicul* conducător *al aeroplanelor*. — In totalitatea lor toți acești mecanici conduc mișcarea *chiar de pe mașina lor* care este în mișcare. — Acum de curând am văzut o ilustrație care mi-a sugerat titlul articolului de față. Și anume în ziarul „Universul" Nr. 196 din 25 August, s'a dat imaginea unui automobil *care a fost încercat la Berlin*, prin faptul că a fost lansat pe o stradă cu circulație mare, *fără mecanic-șofeur*, fiind condus de un *mecanic situat la o distanță în afara mașinei*. — Conducerea de la distanță se face prin „unde" zice explicația ilustrației, fără a preciza *ce fel* de unde, — dar după toate probabilitățile — unde electrice!

In Univers, fiind mișcări ale astrelor, unele împrejurul altora, formând diferite grupe sau *lumi* cerești, *va fi nevoe să existe mecanici — conducători* ai acestor mișcări, dacă nu pe însăși lumile în mișcare, dar cel puțin *în afara lor!*

Știința numește pe acești mecanici, FORȚE! Iată o definiție științifică pentru cuvântul *forță*: „se numește forță, tot ceia ce schimbă starea de repaos sau de mișcare a corpurilor". Ca să se înțeleagă bine această idee, vom reaminti cititorilor noștri *o lege fizică*, care domnește în tot Universul, și care se numește legea sau *principiul inerției*. — După acest principiu se constată că, dacă asupra unui corp material nu se exercită nici o acțiune *din afară*, corpul va rămâne necontenit *nemișcat (sau în repaos)*— iar dacă corpul se găsește în mișcare și iarăși dacă nici o acțiune din afară nu vine *să-i turbure mișcarea*, el va continua să se miște *uniform* și *mereu în aceiași direcție* — adică *în linie dreaptă (rectilinie)*.

Partea cu starea de repaos a principiului inerției, este cunoscută de când e lumea. — A 2-a parte cu starea de mișcare rectilinie și uniformă, s'a formulat *tot în principiul inerției* numai de vre-o 40 de ani, de către *Kepler* și *Galileu*, căci pentru înțelegerea ei este nevoe de o observație fină și de raționament strâns! In adevăr pe pământ mișcările pe care le observăm sunt stăpânite *toate* de cauze exterioare. De ex. *gravitațiunea* pentru căderea corpurilor către pământ împreună cu *frecarea* și *rezistența aerului*. O bilă de biliard mișcându-se pe un parchet luciu, descrie o linie dreaptă, dar mișcarea mai târziu începe să nu mai fie uniformă, căci iuțeala dela o vreme *se micșorează*, din cauza *frecării* și de aer și de parchet, și ajunge ca bila, chiar să se oprească.

De oarece lustruirea parchetului micșorează frecarea de el și bila se mișcă *din ce în ce mai mult*, atunci *prin raționament* se cuvine să înțelegem că suprimând *orice frecare*, mișcarea bilei odată începută, va trebui să continue *necontenit, rectilin și uniform*.

Adevărul acesta trebue să formeze in ființa noastră, *un adevăr axiomatic* — să pătrundă oare-cum în sângele nostru, — fără a fi nevoe să încercăm a-l demonstra, așa cum *nu se demonstrează adevărul* că „partea este mai mică de cât întregul" sau alte axiome ale științelor.

Odată admis principiul *inerției*, existența *ideii de forță* se impune! Repet că, am numit *forță*, ori ce cauză care schimbă *starea de inerție* (repaos sau mișcarea uniformă) a unui corp.

Ori care pieton se mișcă datorită *forței* muschilor săi. Corpurile cad la pământ datorită *forței* de gravitațiune pământească. Tot unor *forțe* se datoresc mișcările corpurilor pe linii curbe, ca cercul, elipsa s. a. D. ex. dacă legăm o piatră cu o sfoară și începem a *roti* așa ca să nu isbească pământul, ea se mișcă în cerc uniform dar forța care o ține în cerc este mâna noastră care trage piatra de sfoara, mereu *către centrul cercului (forță centripetă)*. Dacă sfoara *se rupe*, piatra încetează de a se mai mișca în cerc și *scăpând* pleacă după o *tangentă la cerc*, adică în linie dreaptă, cum spune principiul inerției că se petrec lucrurile, când *nu mai lucrează forța* asupra corpului în mișcare.

Astronomia dovedește că lumea cerească pe care o numim *sistem solar*, e formată din planete, sateliți, comete s. a. cari descriu *drumuri curbe* în Univers. Rezultă atunci că *însăși aceste drumuri*, din cauză că *nu sunt linii drepte*, dovedesc că în sistemul solar sunt *forțe* în *afara* corpurilor în mișcare, care *conduc mișcările* — sunt ceiace am numit *mecanicii cerești!* In sistemul solar, *mecanicul cel mare* este Soarele, marele stăpânitor!!

PREPELIŢA

Spre a ne da seama cât de mult se abuzează cu prinderea în masă prin ajutorul plăşilor, e destul să arătăm că după o statistică făcută în Grecia, Episcopul din insula *Capri*, avea (înainte de război când taxa era mult mai mică de cât acuma) un venit de 50 până la 60.000 de franci. Suma rezulta dintr'o taxă ce o percepea asupra prepeliţelor prinse în acest mod în insulă, din care cauză a şi fost numit mai târziu *Episcopul prepeliţelor*.

Se vede din aceasta, precum şi din alte informaţiuni pe cari ni le-au dat alţi scriitori cinegetici Germani şi Englezi, cari afirmă că pe vremuri chiar, s'a putut vedea pe piaţa Romei, numai într'o singură zi, peste 16 mii de prepeliţe expuse pentru vânzare; — cât de mare e numărul prepeliţelor prinse cu plăşile şi pe ce scară întinsă se practică acest soiu de braconaj, — în Europa numai, — adică pe coastele Turciei, Greciei, Italiei, Franţei, Spaniei, fără să mai socotim pe cele din insulele Mediteranei, coastele Asiei Mici şi ale Africei de Nord.

Este o greşală să se numească „vânătoare" acest soiu de carnaj, aceste mijloace comune şi absolut ordinare de exploatare a nobilului vânat: Prepeliţa.

Eu personal, precum şi toţi vânătorii cu mentalitate şi educaţie occidentală cu care am vorbit, ştim că vânătoare de prepeliţe nu se poate numi decât aceia care se face cu puşca şi cu câinele de aret.

Iată ce spune în acest sens un mare intelectual şi vânător occidental al nostru, d. H. Bănescu, într'unul din studiile sale (premiate) asupra prepeliţei:

— .....numai vânătoarea cu puşca şi „cu câinele de aret poate procura toată satisfacţia sufletească unui vânător conştiincios, care nu vânează făcând profesie, ci din acel impuls sufletesc, înalt, nobil, care îl face să simtă nevoia de a gusta frumuseţile naturei, sub toate formele lor de manifestare.

„Adevăratul suflet de vânător nu este acela care când merge la vânătoare este preocupat numai de numărul cât mai mare al pieselor ucise, ci „acela care gustă minut cu minut toate frumuseţile naturei ce i s'au prezentat sub atâtea aspecte în cursul unei zile de vânătoare:

„Răcoarea plăcută a dimineţei de vară, curăţenia aerului ce respiră, frumuseţea aurorei şi răsăritului de soare, înviorarea ce se exală din toată vegetaţia sub puterea întremătoare „ce-o dă roua dimineţei, galopul neobosit al câinelui căutând în dreapta şi în stânga, iscusinţa lui de a prinde din depărtare mirosul vânatului şi de a descurca urma, ducându-te la el, mulţumirea de a fi reuşit câteva lovituri deosebite, satisfacţia de a fi scăpat o cloşcă sau un vătui de urmărirea câinelui, sau de a fi doborât un erete care urmărea o prepeliţă, plăcerea de a lua o masă în aer liber pe o pajişte verde în apropierea unui isvor cristalin, în tovărăşia unui prieten plăcut, melancolia dulce pe care ţi-o dă admiraţia unui apus de soare, mândria posedărei celor câteva bucăţi de vânat din geantă, toate acestea pun în mişcare coardele tainice ale adevăratului suflet vânătoresc, făcându-l să iubească natura sub toate formele ei de manifestare, după cum atât de frumos a spus un bard al nostru: „vânătorul e poet".

„Iată pentru ce eu cred că, — cuvântul „vânătoare" mai cuprinde în afară de altele şi o noţiune de ordin mai înalt, mai nobil, ceva de ordin educativ şi sufletesc şi iată pentru ce nu se poate da această denumire ori căror mijloace de a prinde şi distruge vânatul".

Pasagiile de prepeliţe, primăvara, în Aprilie şi Mai, sosesc la noi rânduri, rânduri. Ele se răspândesc pe toată suprafaţa ţărei unde găsesc culturi şi fâneţe mai avansate, ca să se poată ascunde de răpitoare.

Dar grosul pasagiilor se opreşte în partea de şes a ţărei, adică pe tot cuprinsul judeţelor de Dunăre, unde culturile sunt mai avansate, în timpul sosirei lor şi deci le oferă adăpostul cel mai bun.

Totuşi un număr mai mic din ele se duc şi în regiunile deluroase şi chiar muntoase.

In regiunile de deal şi munte ele trag la fâneaţă şi acolo îşi fac cuiburile şi înpuiază.

Pe la sfârşitul lui August când la deal şi la munte s'au cosit fâneţele şi a început să se asprească vremea, atunci ele împreună cu puii lor, pornesc la vale în regiunile de şes unde găsesc grăunţe destule rămase de la strângerea recoltelor de grâu şi mei.

Aci se stabilesc în mirişte bogat îmbrăcate şi dacă li s'a stricat primul cuib, ele formează al doilea, depunând un număr mai mic de ouă (7—8).

De aceea vedem pe la începutul lui Septembrie, pui micuţi de prepeliţă.

Tot în această regiune, unde găsesc grăunţe din berechet, ele se îngraşă pentru a putea rezista marelui voiaj ce-l fac (migraţiunea de toamnă) peste marea Mediterană spre a ajunge din nou pe coastele de Nord ale Africei, de unde au sosit în primăvară.

Vânatul prepeliţii la noi este permis cu începere de la 15 August deşi la acea dată ele sunt încă slabe. Numai pe la începutul lui Septembrie se îngraşe bine şi atunci fac deliciul bucătarilor.

Prepeliţa este, după cum am mai spus-o, cel mai delicios vânat din tot vânatul de pe suprafaţa globului.

Are carnea albă şi grăsimea fină şi aromată de se topeşte în gură, ori-cum ar fi preparată.

De aceea este atât de căutată şi urmărită de braconierii cu plăşile şi de vânătorii nesăbuiţi cari le ucid şi le prind până la exterminare.

Comerţul abuziv dar bănos ce se face cu ele, vânarea cu plăşile sau cu laţuri şi alte capcane, precum şi condiţiunile de viaţă ce le oferă *„mica proprietate"* din ţara noastră, au contribuit la împuţinarea lor.

De unde înainte de război pe timpul marei proprietăţi erau foarte multe şi zburau puzderie, aproape o sută după un pogon (bătrâne şi pui) astăzi baţi o sută de pogoane şi deabia sboară o pereche.

E şi natural să fie aşa de oarece vânatorii s'au înmulţit spuză, iar condiţiunile de trai sau înrăutăţit grozav.

Astăzi ţăranul nostru are 6 sau 8 pogoane, pe care le pune jumătate numai cu grâu sau alte păioase, unde se adăpostesc ele şi aceste câteva pogoane el le calcă împreună cu cei 3—4 câini ai lui, de 10—15 ori pe an, când ese la munca.

Câinii, aceşti teribili braconieri distrug în cel mult un ceas cele câteva cuiburi cu ouă din pogoanele ţăranului precum şi puii mici sau vătui de epure, etc.

Altfel se întâmpla pe timpul marei proprietăţi, când erau lanuri de 4—5 şi chiar 10.000 de pogoane de grâu toate laolaltă, care se călcau odată toamna la arat şi semănat şi a doua oară la începutul lui Iulie, la secerat, când puii erau deja sburători.

Cred de mare însemnătate economică (prepeliţa fiind ca orice vânat o bogaţie economică a ţărei) şi sportivă, ocrotirea acestui gingaş vânat, de oarece dacă lucrurile vor merge tot astfel se va ajunge peste 10—12 ani la o distrugere aproape completă.

Ea ar putea fi ocrotită, la noi, respectându-se strict legea vânatului şi urmărindu-se dârj braconierii precum şi impiedicarea întrecerei nesăbuite şi orgolioase ce-o fac unii vânători cari ţin cu orice preţ să ucidă cât mai multe ca să fie superior în număr tovaraşului sau.

In ceeace priveşte prinderea pasagiilor cu plăşile pe ambele ţărmuri ale

O ROMÂNCĂ SPRE POLUL NORD *)

de D-na Smara.

COPENHAGA

Intre curiosităţile demne de văzut din acest oraş, trebue să citez castelul *Rosenborg*, clădit în stil Renaissance la 1610 de către Cristian al IV, care servi de locuinţă regilor Danemarcei şi în care se păstrează colecţii de arme, de porţelane, de bijuterii şi cos-

Biserica Sf. Treime

tume regeşti de o valoare şi de o frumuseţe uimitoare.

In faţa sălei, în sala tronului, se află baldachinurile de catifea, sub cari sunt fotolii de argint săpat cu figuri alegorice. Fotoliul reginei are pe el o pernă ţesută în fir şi e admirabil împodobit cu două figuri cari înfăţişează: *Pietatea* şi *Caritatea*. Inaintea acestor preţioase tronuri stau trei lei de argint, mărime naturală, în amintirea imenselor bogăţii aduse Danemarcei de către cele trei strâmtori: Sundul, Beltul mare şi Beltul mic.

Două camere de alături sunt pline cu sticlărie veneţiană, japoneză, indiană, saxonă, franceză, suedeză şi daneză aşa de bogată, de artistică şi de rară, cum n'am văzut nici într'un alt palat. Toate aceste vase şi servicii preţioase sunt daruri primite de suverani, atunci când Danemarca era regina mărilor Nordului şi Sundul mină de aur, sufletul comerţului tuturor ţărilor pe atunci cunoscute.

Biserica Mantuitorului

In frumosul parc al castelului, la o extremitate tainică şi solitară, e monumentul lui *Andersen*, care, de pe piedestalul său, pare că istoriseşte şi azi trecătorilor neîntrecutele sale poveşti, pe cari mulţi dintre pseudo folcloriştii noştri le-au ciuntit traducându-le şi le-au dat ca originale.

Universitatea din Copenhaga s'a ilustrat prin importante lucrări prin nume scumpe Danemarcei. Ştiinţele naturale, din vreme şi cu succes, au fost cultivate; istoria a găsit elocuenţi interpreţi: *Ole şi Bartolin* au predat medicina, *Holberg* literatura l[a] 1574, *Brahe* a făcut un curs asupr[a] teoriei planetelor.

Aproape de Copenhaga, în insul[a] Heven, ilustrul astronom construis[e] observatorul Urania şi o turnătorie pentru fabricarea instrumentelor op[-]tice. Pe el poporul trebue să-l fi iubi[t] mult ca să nu-l acuze de fermecător

Castelul din Rosenborg

atunci când ştiinţa era în faşe şi experienţele fisice şi chimice minuni diavoleşti. A avut însă, Ticho Brahe, inamici la curte şi ei îl perdură. La bătrâneţe savantul fu nevoit a părăsi pământul scump al ţărei sale, colţul lui iubit, unde petrecuse atâtea nopţi consacrate studiului, zidise edificiul ştiinţei şi al gloriei sale. Când plecă în exil, atât de amărât, nu se putu abţine de a nu zice: *„Ingrata patrie"*.

El muri, precum se ştie, la 1601 la Praga.

Impăratul Rudolf al II-lea îi făcu o înmormântare regească. Dânsul această onoare o merita, căci până închise ochii, lucră pentru progresul ştiinţei, luând ca discipol pe *Iohan Keppler*. In tradiţiunile sale, poporului 'i-e scumpă amintirea lui Ticho Brahe; insula Heveen şi ruinele Uraniei sunt sacre danezilor şi dulce călătorilor amici ai ştiinţei.

Afară de parcurile minunate, mai sunt aici două vecinătăţi admirabile: *Langelinie*, o poemă de peisage daneze maritime şi *Clampeoborg* cu vilele, pădurile şi plaja sa încântătoare de unde se văd, printre nouri azurii, coastele luminoase şi înflorite ale Scandinaviei.

---

*) Vezi numărul 37

Mediteranei, unde se fac adevărate masacre, aşi crede că n'ar fi imposibil să se deschidă o mică discuţie la „Liga Naţiunilor", căci toţi d-nii membri sunt vânători pasionaţi şi se găsesc strânşi laolaltă şi în felul acesta printr'o înţelegere prietenească, fiecare în ţara sa să oprească cu desăvârşire vânarea cu plăşile sau cu orice alte capcane. Iar primăvara să nu se permită nici chiar vânătoarea cu puşca.

Atunci, numai atunci, s'ar putea spera într'o îndreptare; altfel vom fi siliţi să constatăm cu durere din an în an, împuţinarea tot mai mare a acestui drag şi gingaş vânat.

George Scrioşteanu.

Vecinătăţile acestui oraş toate sunt pline de farmec şi de poesie. Am plecat de dimineaţă să visitez catedrala de la *Roeskilde*, care e în apropiere; ce măreţie, ce artă, ce frumuseţe! Simplicitatea acestei biserici îţi deşteaptă în suflet primii timpi ai cristianismului. Aici e panteonul unde zac o-

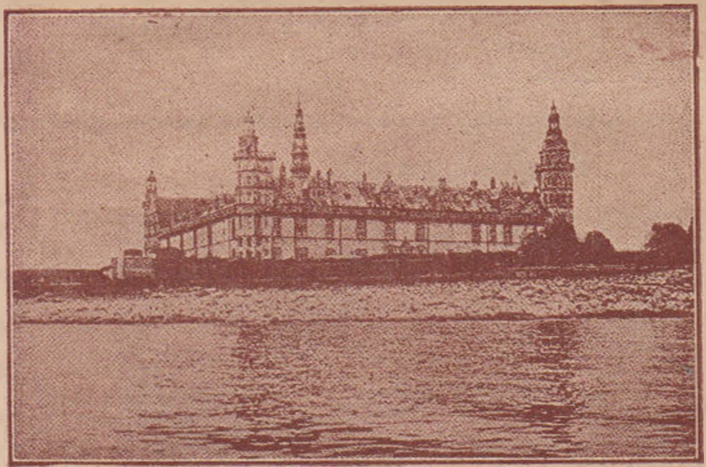

Podul Regina Luiza din Copenhaga

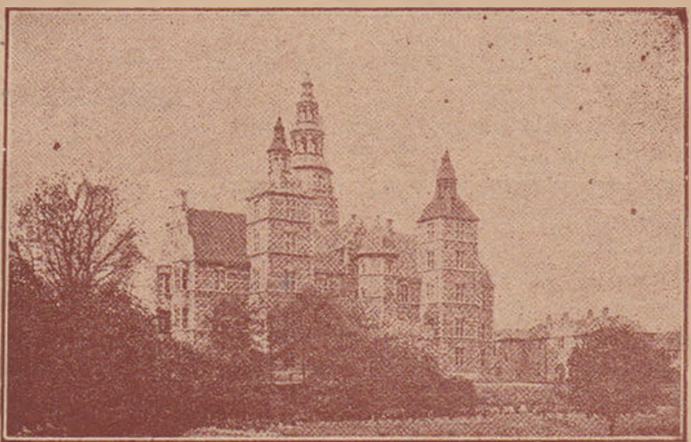
saminte regeşti. In mijlocul arcadelor şi al stâlpilor de marmură şi de porfir se ridic numele d'aurite, catafalcurile pompoase cu fel de fel de inscripţiuni: vanităţi, mândrii, vorbe banale, seci, pe cari călătorul înţelept le citeşte surâzând şi filosoful îngână: *Rest de regalitate sub mâna morţei, ultim vis de orgoliu în mijlocul neantului.*

FREDERIKSBORG

Mergând spre Nord-Est la Halerod, este vestitul castel Frederiksborg, clădit de Frederic al II-lea şi în care s'a născut, la 1603, Cristian al IV-lea. Ori

Castelul din Kronberg

Castelul din Rosenborg

cine va călători prin Danemarca, va face o mare greşeală neducându-se să viziteze această minune de arhitectură, în stil Renaissance olandez, la cari s'a lucrat 20 de ani. In el se păstrează mulţime de trofee şi de bogăţii regeşti.

Mai rare, mai scumpe, mai pompoase, mi-au părut că sunt aici mobilele şi sculpturile de cât cele din renumitul palat Piti din Florenţa.

In noaptea de Crăciun, pe când acest strălucit palat era locuit de Frederic al VII-lea şi soţia sa contesa Danner, arse cu desăvârşire; din el nu mai rămase de cât ziduri negre, carbonizate, însă poporul danez, prin subscripţie publică, îl ridică şi-l înzestră şi mai mult de pe cum fusese înainte de incendiu. Şi cine credeţi că subscrise suma cea mai însemnată pentru acest giuvaer artistic? Tot berarul Iacobsen, cel care făcuse gliptoteca de la Copenhaga. La noi milionarii n'au asemenea frumoase inspiraţii.

Capela, care se află într'o aripă a castelului, posedă o orgă minunată, oratorul este luxos şi împodobit cu 23 de tablouri biblice din Vechiul şi noul testament. Ele se datoresc renumitului pictor danez *Carl Bloch*. Scaunele şi iconostasele, fie-care în parte, sunt câmp larg de studiu, o comoară de bogăţie.

In mijlocul curţei, d'asupra unor lespezi de marmoră, de vremi înegrite, se ridică un avus întreg de bronz; orice colţişor este o adâncă cugetare; el vorbeşte trecutului şi viitorului. Nu poţi pleca din ogradă de dragul bronzului, după ce din palat nu puteai pleca din cauza gobelinurilor, porţelanurilor, subiectelor alegorice, istorice, intime de familie, ale regilor şi generalilor danezi, cari au făcut gloria acestei ţări, al cărui trecut măreţ o consolează de un present înţelept, nobil, înfloritor, şi plin de orgoliu naţional.

Danemarca, se ştie, că azi dă Europei regi pacinici, regine şi împărătese caritabile şi pioase.

Este la Frederiksborge o sală a tronului mai splendidă şi mai luxoasă ca cele din palatele Luvrului şi alta în care sunt portretele suveranilor şi potificilor din veacul trecut: Sultanul, Regina Victoria, Napoleon al III-lea, Papa Piu al IX-lea. Sărmane cadruri d'aurite... Peste aceste capete încoronate, păianjenul astăzi ţese în pace pânza lui măestrită... *Sic transit gloria mundi...*

Urare

Autoarea articolului de mai sus, împlinind în cursul săptămânei trecute 70 de ani, îi urăm să-şi serbeze odată cu centenarul anilor de viaţă şi pe cel al volumelor publicate (până în prezent 74).

R.

MUNTELE ȘI ISBÂNDA IN VIAȚĂ

de Ćercetașul.

Ucenicia pentru forfota vieții de jos. cu care avem sa ne măsuram puterile. trebue să ne-o facem tocmai sus, cât mai sus. printre poporul celor mai uitați colți uriași de granit. Epoca visării romantice, a punților marmoreene, a ramas o zestre a istoriei. S'a epuizat răgazele pentru meditații melancolice, pe albume cari închid suspine versificate și flori de sulfină strivite.

Lupta vieții angajează azi numai bărbății granitice. Avem nevoe de carapacea refractară, a atâtor calități, de oameni întregi. Avem nevoe de ghidul infailibil al spiritului de observație, de curajul angajării la muncă, și al inițiativei. Trebue să avem fermitatea omului cu incredere in sine și dârzenia celor siguri de reușită. Avem nevoe de incheeturi de tăria țâțânelor de porți medievale, de mușchi cu încordări de bison, de vine pline de sânge, care in mers înfuriat să difuzeze grabnic comanda de vitalitate care trebue să ne clocote în trup. Viața e necruțătoare, adversarii se multiplică microbic.

Civilizația de azi ne obligă la mobilizarea întregei vitalități, pe care trebue să o intensificăm cât mai mult altfel ne vor învinge propriile noastre născociri. E nevoe de o voință fortificată in tării de diamant, de curajul întreprinderilor ciclopiene, de persistența stâncii de silex și inteligență cu scăpărări de cremene. Nu le vom putea dobândi de cât în sihăstria piscurilor de peste nori.

Caută să înțelegi muntele, căci din înțelepciunea lui de bătrân din vremi geologice, iți va da multe sfaturi pentru viață. Muntele îți va făuri, cu maeștrie de Hefaistos, armura unor neprețuite calități.

Eu am mult de mulțumit dascălului meu „Munte".

In primul rând, mi-a dat totdeauna o robustețâ fizică de sfarmă-piatră.

Muntele te învață marea artă de a fi calm și hotărât. Ca să ajungi la pisc, drumul te duce peste pericolul unei creste de ferăstrău ametitoare. E mare rușine să te întorci din drum. Hotărât, așezi piciorul pe pragul sigur și mai dinainte cercetat, al pietrii și cu calmul unui echilibrist de circ treci înainte.

Până să știi cum, te vei regăsi deodată, un om foarte precaut. Iți vei da indată seama că e o calitate dobândită la munte. Ți-au învățat-o urcușurile nesigure, și potecile de pe buze de prăpăstii.

Am urcat foarte mult. La început greu. Nu știam încă cum se cucerește o înălțime, și duceam o frică de moarte urcușurilor. Muntele m'a învățat Te așterni, din bună vreme drumului, într'o inaintare înceată dar sigură, menținând aceiași cadență în mers, cu popasuri cât mai rare. Așa am cucerit semeția piscurilor, am străbătut drumurile prăpăstioase E marea artă de a reuși in suișul culmilor din munți și din viață.

In munte, devii omul cel mai curat la cuget și la suflet. Se stabilește o analogie între suflet și curățenia granitului sterp de pe piscuri. Și o să ți-se întâmple un lucru curios, când vei uimi pe mulți cu bâta ta de turist, sculptată maestrit, și când cu buchetul de „Floarea Reginei" vei cuceri invidia tuturor. Și acum, dacă vrei spune ca bastonul l-ai sculptat tu, iar buchetul l-ai înfiripat cu pericolul vieții.

Ai pierdut poteca marcată și-ți bocești nefericirea ce te-a găsit până și in acea ascunsă potecă dintre stânci. Energie, căci acum iți vei pune la grea încercare spiritul de orientare. Familiarizat cu văile și piscurile, vei ghici, nu știi cum, cam pe unde trebue să continui drumul, pentru a prinde firul marcajului.

Marcajul acesta al potecilor e o binefacere imensă. Iți menține atenția într'o stare permanent treazâ, de veghe și observație, ochii iscodesc ascuțit in toate părțile. Te obligă la un mare lucru: acela de a merge totdeauna atent la locurile prin cari treci, de a merge cu ochii deschiși!

E mai folositor să riști a te pierde, de cât să ai o călăuză prea cunoscătoare a locurilor. Ea te va indrum e drept, pe cele mai pitorești potec și va sti fiecare colț cum se cheam insă tu riști, cu toate acestea, să n știi pe unde ai umblat. Te-a dus altu de mână.

Acasă, îți plângi nefericirea î psalmi davidieni când soneria te deteaptă mai de vreme.

In țara noastră, a piscurilor, e al fel. Dorința de a junge la capătul u nui drum greu te smulge in grabă di pat, și uiți să te sperii de ora mat nală la care te pui pe muncă. Nu t mai mira, deci, când fără să vrei iț fuge somnul deja la 5 ore. Farmecu piscurilor e de vină: te chiamă....

Nu-ți însemna în carnet — de aca sa — toate calificativele, atributele ș exclamările de admirație, pentru ca să le utilizezi in munți. Astfel te ve dovedi nevrednic de tablourile alpine cari ți-se vor desveli. Caută mai bine să ințelegi pe cei doi turiști, cari în f'pți în câte un pisc izolat de pământ și-au împrumutat ceva din tăcerea masivă a munților. Vei folosi ma mult, de cât să te arăți literat de rasă. și să povestești cu poetice calificative lucruri pe cari nu le-ai înteles și taine pe cari nu le-ai pătruns.

Dacă ți-e sufletul mâhnit și nu te impresionează tablourile muntoase nu te feri de avalanșa de negură o pacă care se târăște in urmă-ți, de pe piscul pe care și-a debarcat cerul tot norii. Lasă-te înghitit de ea, căci așa încerci senzații noi de izolare și fiori dezorientării. Iar de altă parte, umezeala ei îți va înmuia sigur și inima Vezi deci, că negura are o miraculoa și proprietate reductoare — scoate din noi tot ceia ce e prea josnic de o menese.

Copenhaga.

Gliptoteca, intemeiată de un berar

Ştiu perfect de bine că drăceşti împletiri de împrejurări te obligă la o permanentă atitudine de minciună şi falsitate încât te pierzi la urmă cu totul în ele. Te vei regăsi basma curată la minte. Pleacă pentru 3 săptămâni de izolare şi singurătate — încă cu cel mult 2—3 prieteni. Primitivismul acestei sălbatice naturi desface de om toate înărăvirile convenţionale cari denaturează sufletul omului din oraş. Acum ai singura ocazie să-ţi revezi ceia ce e propriu al tău, esenţa persoanei tale. Te vei regăsii din nou. Muntele te-a redat ţi-e, nu uita!

Deodată te-ai trezit chiar şi cumpătat. Ingustimea sgârcită a unei poteci, te învaţă să nu te prea aventurezi, de cât, cât se întinde şi ea. Căci pretutindeni te poate pândii lăcomia prăpăstiilor. Şi ce bine ştii că au prăpăstiile un drept preistoric..... inviolabilitatea domiciliului. In consecinţă te resemnezi a nu le prea sonda pe deasupra, căci e un drept a cărui călcare e supravegheată de ochiul de Argus al gravităţii si eşti convins că puterea gravităţii e mult mai bine organizată de cât aceea executivă. Nu-i scapă nimic.

Nu te opri să-i mulţumeşti cerului, sub vre-un brad, când e vre-un coborâş drăceso: îţi plânge cerul de milă, cu lacrămi mari de ploae. Dacă eşti departe de casă, pune-te pe drum. Căci te amăgeşte îngrijita vreme de munte. Te-a pus doar la încercare.

Te-ai mirat peste măsură, când din mefistofelic ce erai te-ai pomenit deodată altruist până la sacrificiu. E masivitatea de proporţii generale a muntelui care ameninţă la tot pasul pe liliputanul om, şi aceasta te îndeamnă la grija deaproapelui. Te simţi şi tu sub ameninţarea Damocleană a unei stânci de deasupra ta. Până şi animalele sunt îndemnate, în aceste împrejurări, de instinct, spre acte de înaltă morală umană. Reaminteşte-ţi numai povestea atâtor câini bernhardini. Ai fi putut tu om, rămânea, înafara omeneştii griji a deaproapelui pe care ţi-l inspiră muntele?

Crezi acum şi tu, că lumea piscurilor, înzestrează pe om cu perfecţiuni de zeitate. Cu cât te înalţi mai sus spre vârful bunilor vecini ai marilor nebuloşi, tu cu atât te apropii de tine însu-ţi. Te regăseşti mai de-a-întregul. Fără 'ndoială ai o părere foarte curioasă, chiar dacă e cam prea hazardată. Ai încercat să smulgi misterul localizării zeităţilor pe vârfuri de munţi. Antichitatea a încartiruit întreaga mitologie aproape numai pe Olymp. Dealtfel şi în istoria creştină, contactul cu Divinitatea se făcea depe munte. Vorbesc de Moise.

E drept că sufleteşte, curmezi opera de simplificare, de individualizare a piscului, care dintr'o lume de înălţime, se înalţă deodată singuratic. Ştii că în munte simţi o curăţire sufletească a tot ce e prea josnic, şi crezi că această operă de simplificare sufletească, de distilare, de individualizare, se continuă cu cât urci mai sus? Bine, atunci ascultă. E neîndoelnic că nucleul sufletului omenesc e o fărâmă din Divinitate. In concluzie logică proporţional cu ascensiunea, sufletul se va purifica neîncetat prin despuere de tot ce e lumesc, până când va ajunge la nudificare acelui grăunte de Dumnezeesc din noi. De aceia zeii sunt domiciliaţi în piscuri ascunse în nori, iar Moise se apropie de Divinitate numai din sihăstria unui pisc ascuns. Nu?

Eu rămân la lucruri mult mai positive. Englezul Tennyson a spus un mare adevăr. „Sunt o parte din ceia ce am văzut". Dacă vei avea mult sub ochi obsesia poporului de piscuri, semeţia turnurilor de granit cari înfruntă furtuni şi trăznete, tăria silexului în luptă titanică cu norii, vei deveni asemenea lor.

Suntem la prohodul mării, ca inspiratoare de gânduri vagi şi nestatornice poeţilor noştrii, asemenea valurilor sale fără astâmpăr şi nesigure: în curând vom avea cântăreţii munţilor statornici, cu filosofia piscurilor lor semeaţă, dârză, în luptă dreaptă cu trăznetele cerului!

CONCURSUL „F"

Concursul acesta are 3 chestiuni ştiinţifice de alt gen ca cele din trecut.

Cercetaţi-le, scriţi răspunsul cel mai nemerit şi la data ce se va anunţa la ultima din chestiuni, trimiteţi-le toate sau câte aţi putut explica.

Reamintim că nu se ţine seama de răspunsurile trimise mai înainte, nici de cele cu tăeturi din ziar.

Cele mai bune răspunsuri vor fi răsplătite cu un premiu în valoare de 400 lei, două de câte 100 şi şapte de câte 40 lei.

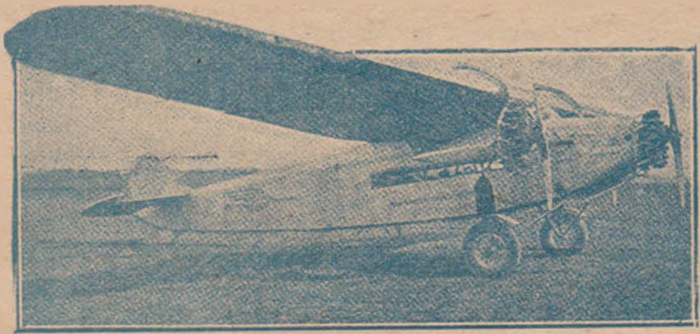
CHESTIUNEA IV
SE POATE?

„Am să te asvârl tocmai în ziua de mâine". — Ţipă înfuriatul căpitan, gonind un câine.

Şi cum zise, aşa făcu pe loc! Cum explicaţi aceasta?

CONFORT AERIAN

Monoplan de pasageri

1. *Oamenii de afaceri găsesc un birou de copiat şi dictat scrisori*

5. *Ce dulce e somnul în avion!*

Afară de cei cari au avut prilejul să viziteze expoziţia aviaţiei din Parcul Carol, — puţini îşi pot da seama de ce bine se navigă în văzduhul fără praf. Dacă uiţi că eşti în aer, te crezi într'un tren luxos sau într'un vapor!

Imbarcarea se face întocmai ca la un vapor (fig. 9). Cabinele luxoase cu fotoliuri moi şi primitoare, cu ferestre şi uşi cari îngădue privirea şi aerisirea se pot vedea în fig. 8. Iar dacă în loc de aeroplan, navigi pe un dirijabil ca R-100, -- terase şi promenade dau impresia unui vapor elegant de pasageri (fig. 10).

Somnul, în culcuşuri moi, e dulce, aşa cum arată feţele celor cari dorm (fig. 5). Iar dimineaţa, odată cu cafeaua (fig. 3) se pune la dispoziţia călătorilor jurnalul tipărit la bord (fig. 6), cu ultimele ştiri primite prin radio.

Iar bagajele, — se poate călători fără ele? — au bineînţeles şi ele compartimentul lor special, (fig. 2).

Acelaş confort şi pentru sborurile interplanetare.

Aviator.

2. *O pasageră controlează dacă i s'au îmbarcat cuferele*

6. *Un ziar se tipăreşte la bord*

3. *Gustarea e servită în dreptul scaunului fiecăruia*

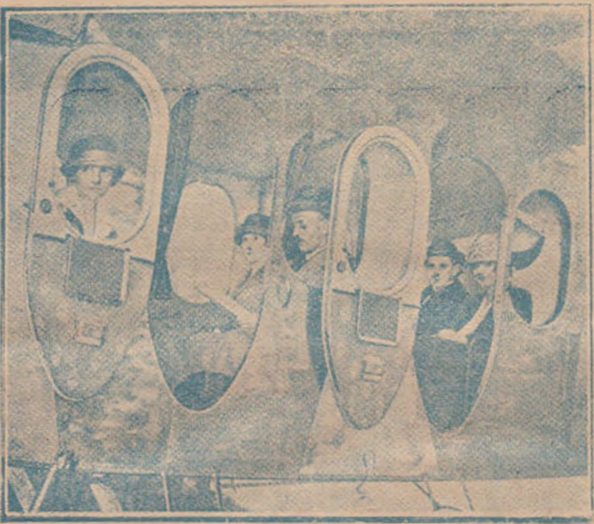

4. *O bibliotecă cu reviste e la dispoziţia călătorilor*

7. *Culcuş aerisit şi bine păzit cu reţele.*

CONFORT AERIAN

8. *Mai plăcută călătorie s'ar putea oare?*

9. *Pasagerii se îmbarcă pe rând pentru călătoria aeriană*

10. *Terasa dirijabilului R. 100 dela pagina 624.*

Pericolul ghieţei în zbor

Atât cei cari au reuşit sau au incercat să zboare peste ocean prin partea de nord a emisferului pământesc, cât şi dările de seamă din jurul dramei polare arată că cea mai mare primejdie a fost, — şi deci va fi, — ghiaţa care se formează pe aripi.

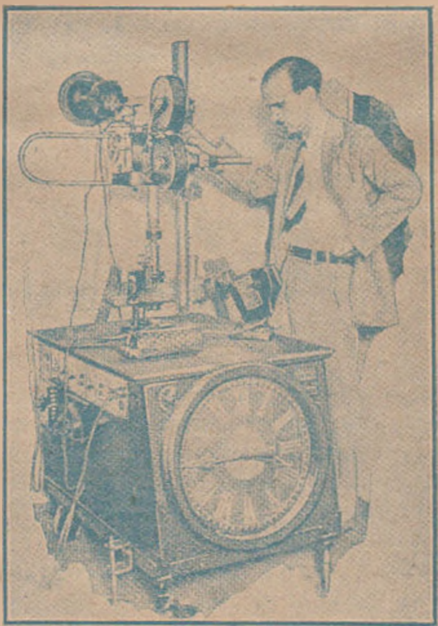
După cercetări anume făcute la câmpul de 'aviaţie din Langlez s'a constatat că pericolul stă atunci când temperatura e în apropiata vecinătate a temperaturei de îngheţ. Câte-va grade mai mult sau mai puţin... îngheţul nu mai are loc.

Ca urmare a acestor observaţiuni un termometru arată pilotului în orice moment temperatura. Când cea primejdioasă se apropie, aviatorul, sau se scoboară sau se ridică, deasupra norului cu pricina.

Aviator.

Ceasornic-cinematograf

Un student din Maryland (St. Un.) combinând un ceasornic cu un aparat de cinematografiat şi cu un microscop, a reuşit să prindă multe din minunile naturei: clocirea unui ou, bătaia inimei la animale, ce se petrece într'o sământă care încolţeşte, etc.

Ceasornicul, odată aranjat, dictează luarea fotografiilor la intervale regulate, în mod automat. — scutind astfel supravegherea continuă a unui om.

Micu.

Coperta noastră

Vânătoare de struţi

Civilizaţia a început a pătrunde şi prin deşerturi: Sahara, străbătută doar de caravanele cu cămile, — azi e cutreerată de automobile şi pe deasupra ei zboară aeroplane!

Dar o nouă şi curioasă întrebuinţare a automobilelor o redă coperta noastră: struţi goniţi, ajunşi şi prinşi vii de arabi.

La început struţii fugeau mai repede de cât automobilele, — dar treptat obosiră şi fura ajunşi, înhăţati de gât şi asvârliţi în maşina. Erau prea istoviţi să se poată opune.

Călătorul

ATLANTIDA

Răspuns d-lui Ion Sabo (No. 21).

A intreba despre Atlantida înseamnă a pune una dintre cele mai mari probleme ale omenirei. Se pare că această problemă este de nerezolvat.

Cu şase sute de ani înainte de Christos preoţii egipteni povesteau filosofului Solon că după tradiţiile moştenite din generaţie în generaţie, dincolo de coloanele lui Hercule (Gibraltarul de azi) era o insulă enormă *Atlantis* cu o populaţie uriaşă, ajunsă la un înalt grad de civilizaţie şi foarte bogată.

Ea se intindea între Africa, Europa şi America. Cu vre-o nouă sute de ani înainte de Christos ar fi fost înghiţită de valurile oceanului, s'ar fi scufundat.

Acum câteva secole, Platon de asemenea povestea legenda acestei insule imense situată la apus de Spania şi Africa şi care a dispărut subit. Această insulă se spunea că era fertilă şi acoperită de cetăţi mărete. Locuitorii vechei Atlantide trăiau foarte fericiţi. Nouă secole înainte de era creştină, se produse un cutremur teribil şi insula a fost înghiţită de apă.

E posibil ca aceasta să nu fie decât o istorie poetică asemănatoare aceleia despre scufundarea faimosului oraş Is. Dar se ştie că forma continentelor şi mărilor s'a schimbat în cursul sutelor de secole. Deci nu este de necrezut ca o Atlantidă să fi existat.

Unii savanţi cred că insulele Canare şi Azorele au făcut parte din Atlantida şi abatele Moreux, ale cărui lucrări astronomice sunt bine cunoscute de toţi, într'o lucrare recentă, a indicat, cu aproximaţie, locul unde acest întins pământ a dispărut.

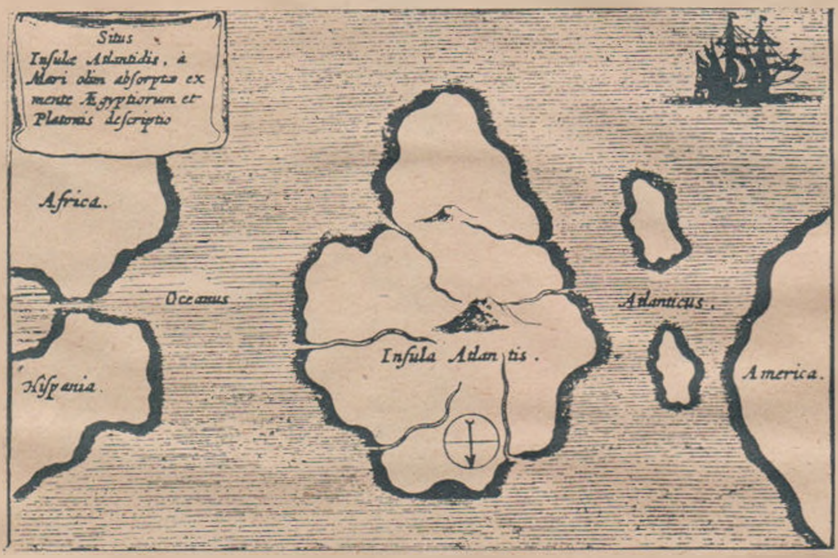

Fig. 1. — *Insula legendară Atlantida (după Kircher Athanase).*

Alţi savanţi susţin că Atlantida a existat în mijlocul deşertului Saharian.

Ultima explorare făcută acum 4 ani, în ţinutul *Hoggar* din mijlocul Saharei — unde se crede că a fost Atlantida — a fost condusă de savantul american *Prorok* care a descoperit între altele, mormântul unei regine numită *Tin-Hanan*. Această descoperire arheologică dovedeşte că aci, în acest imens deşert, acum câteva zeci de mii de ani a existat o civilizaţie veche. Atunci clima era în Sahara mult mai dulce, ploile cădeau des şi nenumărate fluvii brăzdau pământul.

Unii se îndoesc de existenţa Atlantidei. Totuşi dovezi se adună de toţi savanţii cari s'au pasionat cu această chestiune.

APA CURGE...

(Din trecutul Mexicului) de J. AIMARD

Trad. de AL. PROSICH

După multă chibzuinţă el se opri asupra unui plan a cărui temeritate era fără precedent şi care tocmai din această cauză purta în sine jumătate din reuşită.

Folosind o furtună îngrozitoare ce se abătuse asupra oraşului ca şi-a lagărului, precum şi întunericul de nepătruns al acelei nopţi, dispuse ca armata lui să părăsească lagărul pe eşaloane, dând fiecărui şef de detaşament instrucţiuni precise ce avea de făcut. El însuşi pentru a se asigura că ordinele îi erau executate întocmai, rămase până la urmă. Pentru ca spaniolii să nu creadă că mexicanii se retrăseseră, din contră să aibe în faţa lor cel mai viu tablou de fugă în masă, era nevoit să părăsească cea mai mare parte a tunurilor şi muniţiilor sale, presupunând că, în caz de victorie, va găsi totul neatins, dar, ca şi jucătorul ce îşi pune întreaga avere pe o carte, tot astfel şi el, era ferm decis ca, in caz de nereuşită să-şi tragă un glonte în cap, ştiind prea bine că generalul Iturbide nu i-ar fi ertat nici odată o înfrângere.

Canadianul „Rază-de-lună" complect iniţiat de general în planurile lui, care în buna dispoziţie şi nepăsarea ce-l caracterizau, nu vedea în misiunea periculoasă ce i se încredinţase decât un excelent mijloc a juca spaniolilor o frumoasă festă, rămase în urmă pentru a-i atrage în cursă.

Am văzut în ce fel se achitase vânătorul de delicata lui însărcinare.

Generalul Pelagio ocupase toate înălţimile făcând inexpugnabilă poziţia trupelor.

El luase măsuri atât de abile şi bine chibzuite încât locul unde în acel moment se afla masat peste douăzeci şi cinci de mii de oameni, părea complect pustiu.

Dacă spaniolii din locul unde se opriseră pe malul râului nu observaseră nimic suspect, nu tot astfel era cazul şi cu mexicanii; nici o mişcare a inamicului nu scăpă generalului Don Pelagio.

Momentul decisiv se apropia, mexicanii se pregătiră de lupta decisivă ce urma să înceapă. — avant-garda lor intrase în defileu.

Aci fură suficiente câteva focuri de muschetă ca să nimicească mica escortă a căpitanului, care căzu lovit de un glonte în mijlocul pieptului. — Acest viteaz ofiţer era prima victimă a zilei atât de nefaste pentru armata spaniolă. — Pe mulţi din ei îi aştepta aceiaşi soartă.

Când şi al doilea detaşament, alergând în ajutorul primului, pătrunse în Barvanca, lupta se angajă în toată regula.

Spaniolii cari din nenorocire nu posedau infanterie, cădeau cu urlete de furie sub salvele bine îndreptate ale duşmanilor invizibili, neavând pu-

Filologii au găsit apropieri intre limba indienilor americani şi a arabilor. egiptenilor. evreilor chiar. cari nu se pot explica de cât că aceste popoare au fost în atingere cu mult

Fig. 2. *Apele oceanelor când nu era lună*

inainte de a fi descoperit Columb America.

Astfel *„malko"* în limba pieilor roşii inseamna *„prinț"*, *„malka"* in arabă acelaşi lucru, iar *„melek"* în ebreea însemnează *rege*, şi altele.

Mituri greceşti se găsesc şi la Indieni. Piramida în trepte din Sahara, socotită ca cel mai vechi edificiu din lume, — îşi are gemena ei în Mexico!

Frobenius a descoperit la gura râului Niger capul de bronz al lui Neptun, — care după tradiție era stăpânul insulei Atlantis. Tot el a arătat asemănările tipice dintre indienii din Pueblo şi italieni. etrusici. cretani.

Dr. *Voetling şi Paul Porchard* cu greu. după îndelungate studii. au dedus nu numai existenţa insulei. dar şi că, prin puterea ei. colonizase întreg bazinul mediteran şi că Egiptul. Grecia, Asiria datorează civilizaţia lor Atlantizilor.

Dr. *Hanne Ficher* vine acum în *„Das Buch für Alle"* cu o nouă teorie asupra cataclismului care a făcut să dispară insula :

Nu poate fi vorba de un cutremur, ori cât de întins ar fi fost — care să poată distruge un întreg continent într'un aşa scurt timp. — intre 11.542-11.600 inainte de Christos. după calculele D-lui Posnansky.

Pe vremuri însă *pamântul era lipsit de luna*. In Grecia se ştie ca locuia un popor numit *„preseleniţi"*, — adică oamenii „dinainte de lună". Luna lipsind. nu erau nici maree, apele o-

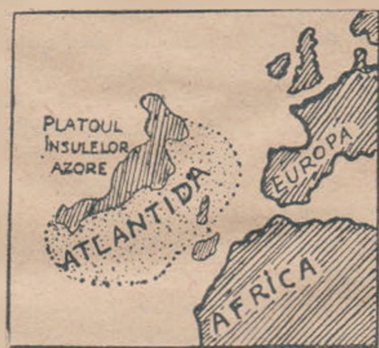

Fig. 3. *Azorele vârful munților Atlantidei*

ceanelor nu erau atrase spre ecuator. de puterea magnetică a lunei (fig. 2).

De odată un astru stins, rătăcind prin văzduh. fu prins în raza de atracţie a pământului şi legat. cine ştie pentru câtă vreme, — ca şi sutele de *„sagas"* care s'au contopit. au intrat în pământ.

Astrul capturat era... *luna* de astăzi, care. după Dr. *Luyten* dela observatorul *Haroard* din Cambridge (U. S.) nu a ţâşnit din pământul în fierbere şi invârtire.

Fig. 4. *Influența lunei asupra apei oceanelor*

Apariţia ei a atras apele de la poli spre ecuator. *inecând* în calea lor marginele Americei, Europei şi Africei precum şi întregul continent *Atlantis*. — rămânând la suprafaţă doar piscurile înalte ale munţilor. — astăzi Azore. Canare. etc. (fig. 4).

Iar când luna va dispare iar. problema se va rezolvi. prin reapariţia Atlantidei.

A. V. Lecca şi Moşul

---

tinta de apărare: din toate părţile plouau gloanţele asupra lor, secerându-le rândurile. — Ici colo reuşeau şi ei să-şi plaseze câte un glonţ, atunci se desfăcea puţin stufişul şi corpul unui mexican se prăvălea pe peretele aproape drept al barrancei căzând sfărâmat la picioarele cailor.

Dar pentru un soldat ce cădea din rândurile mexicanilor, spaniolii pierdeau cincizeci. — Lupta era prea inegală: ea nici nu se mai putea numi luptă, ci curat măcel.

Deodată răsună un sgomot spăimântător: sub copitele a peste două mii de cai, pământul se cutremura; generalul Cardenas apăru cu faţa aprinsă. de un foc sublim, părul fluturând în vânt. mâna dreaptă în care ţinea spada, întinsă înapoi. — In urma lui venea întreaga armată spaniolă.

Adevărata bătălie trebuia să înceapă acum.

Pe dată ce trupele ajunseră în defileu. ocupară imediat atât intrarea cât şi eşirea din el cu tunurile pe care le aduseseră, îndreptând gurile spre câmpie. lăsând pentru susţinerea lor câte un puternic detaşament de infanterie. El presupusese că duşmanul voia să-l aducă între două focuri. ceia ce se adeveri. căci, pe dată ce intrase armata spaniolă în defileu, Don Aurelio Guttirez în fruntea unui însemnat corp de trupă compus din infanterie, şi cavalerie, eşi din pădurea ce mărginea defileul. unde se ţinuse ascuns până atunci. şi se repezi cu furie, asupra spaniolilor. ca să'i arunce din poziţia asta şi să poată ataca pe la spate armata spaniolă.

Se începu o aprigă luptă corp la corp. cel puţin acum egală. căci spaniolii îşi puteau privi inamicul în faţă.

Totuşi ei nu putură face mare ispravă. căci trăgătorii mexicani ascunşi în stufişuri loveau în plin, decimându-i. trăgând esclusiv numai asupra servanţilor pe dată ce unul din ei se apropia ca să încarce piesa.

Generalul Cardenas neţinând seamă de piedicile ce i se opuneau. ploaia de gloanţe ca şi a blocurilor de stânci şi buştenii ce erau prăvăliţi asupra armatei lui, trecu în goana calului în tot lungul trecătoarei.— Intr'un loc ei observă o baricadă ridicată de mexicani şi care trebuia să oprească pasajul.

„Pe aici e drumul copii". strigă el „inainte, inainte!"

„Inainte!" repetară soldaţii urmându-l.

Cu toţii se avântară spre baricadă, deodată se demască o baterie întreagă. un suflu al morţei trecu prin rândurile spaniolilr. patru tunuri încărcate cu mitralii bubuiră dintr'o dată. şiruri întregi fură spulberate, prin întreaga coloană se săpă o dâră sângeroasă.

Două treimi din vestita cavalerie spaniolă fusese culcată la pământ.

Generalul spaniol, printr'o încordare extraordinară sili nobilul animal să sară peste baricadă.

„Inainte!" strigă el înfingând pintenii în pântecele calului şi agitând spada deasupra capului.

(Va urma)

SÂRBII DIN LUSACE

O populaţie necunoscută în inima Germaniei.

Fiecare ţară se poate lăuda astăzi cu minorităţile sale etnice. In Cehoslovacia, în Austria, în Jugoslavia, în România, în Ungaria şi aiurea găseşti minorităţi. Germania fără îndoială că se putea lăuda că nu are minorităţi, deoarece în 1918 Polonezii, Francezii, Bulgarii şi Danezii revenind în

Găteala unei sârboaice

patriile lor, nu rămăsese decât Germania, Germanilor.

Iată că în chiar inima ei, nu departe de capitală, există mici insule etnice de populaţiuni slave. Cei mai importanţi dintre aceşti slavi sunt Sârbii din Lusace. Ei ocupă astăzi regiunea situată între Elba şi Oder corespunzătoare bazinului Sprei. Această regiune de un pitoresc fermecător, unic în Germania, este locuită de o populaţie creată par'că pentru acest pitoresc. Intreaga regiune e străbătută de o infinitate de râuri şi de canale care brăzdează terenul. Aceste drumuri de apă sunt singurele practicabile; semănătorii harnici, ţărani, pescari, bărbaţi şi femei întocmai ca albinele, pleacă să culeagă belşug din alte părţi şi să-l reverse în ţinutul lor. Această regiune ai putea-o numi Veneţia în miniatură.

Oraşul care ilustrează ţinutul este Ledy unde fiecare casă este ridicată pe o mică insulă şi este asemeni unui labirint din care cu greu ai eşi fără intervenţia unui ghid binevoitor.

O a doua grupă de populaţie slavă locuieşte vechiul sat saxon formând cerc în jurul oraşului Bautren supranumit de slavi Budysin.

Acest oraş bogat în monumente şi relicve istorice care au strălucit în Evul Mediu, este însuşi o relicvă a primelor timpuri din istorie.

Nu departe de el se găseşte Monte-Blanik unde cei şapte regi ai Lusace-ilor îşi dorm somnul temporal şi de unde vor veni.... odată să guverneze din nou metropolele lor.

Lusacenii erau altădată un popor mare, sau mai bine zis o mare parte din populaţiunea slavă a Germaniei.

Slavii care locuesc actualmente Lusace descind dintr'un trib puternic care locuia regiunile dintre munţii Boemiei şi marea Baltică. Wendeii, căci aşa se numesc lusacienii, au intrat în arena istoriei încă din secolul al IV-lea înainte de Chr., dată ce navigatorul marsiliez Pytheas — primul explorator al ţinuturilor arctice — a descoperit-o pe malurile Balticei, unde se dusese să caute mirodenii.

Slavii aceştia se pot lăuda şi pe drept cuvânt, că ei au dat numele multor ţinuturi locuite aci de germani.

— Germanii, spunea un Lusacian, nu-şi amintesc totdeauna că rasa lor simbolizează pe legendarul *„grenadir pomeranian"* al cărui nume nu este deloc german. Pomerania însemnând în limba slavă *„ţinutul mării"*. Insuşi Berlinul, capitala Reich-ului poartă nume slav.

Legenda germană spune, că numele

Trei sârboaice germane

Berlinului vine dela oraşul ursului (Baer) dar după slavi numele lui nu vine decât dela vorba „berl" care înseamnă baricadă.

In ţinutul acesta se găsea centrul puterii slavilor şi aci la Slosberk (sau Groziso) tradiţiunile puternice conservă întregul trecut istoric al lor.

Era, se pare, capitala Semonilor, citaţi de Tacit în lucrările sale, cari aduceau în mijlocul pădurilor seculare, jertfe omeneşti zeului de lemn. In acest oraş regele Gero, a strâns toate căpeteniile slave la un ospăţ şi în toiul lui i-a decapitat.

Aci se retrăgeau, favorizaţi de ţi-

Costum elegant şi pitoresc

nuturile mlăştinoase, prinţii serbi bătuţi de germani şi cari retrageri au dat naştere la curioase legende.

In secolul al XIII-lea, sau mai exact în 1239, ultimii regi serbi nemai putând rezista puteri germanilor se hotărî să se ascundă în pământ pentru a aştepta zile mai bune. Sub ruinele castelului regesc din Slosberk se întindea un adevărat oraş subteran, labirint de săli spaţioase unde ei îşi depozitaseră tezaurele, coroana şi sceptrul.... Trăiau aici cu vasalii lor credincioşi care locuiau însă la suprafaţă fiind supuşi numai cu numele regelui Boemiei sau marckgrafului de Brandenburg, vasali cu trup şi suflet regilor lor subpământeni.

Dacă vreodată un rege subpământean voia să-şi revadă ţinuturile pleca prin odăile labirintului şi ajungea tocmai la Chosetus unde un cal înşeuat îl aştepta pentru vizita ce voia să o facă.

Puterea acestor regi a decăzut odată cu venirea lui Carol cel Mare.

Lusacienii de azi nu mai păstrează de cât limba şi literatura.

La *„casa slava"* din Budysin, *Serbski dom*, bate adevărata inimă a Lusaciei. Au apărut traduceri din această limbă, poate cele mai frumoase opere clasice, poezii populare de un lirism

Rezultatul concursului „E“

Iată un concurs de vacanţă, uşor, Cu toate acestea am avut multe surprize, cari ne dovedesc încă odată necesitatea ziarului nostru pentru reamintirea unor lucruri învăţate dar uitate. Le vom arăta la fiecare chestiune în parte.

CHESTIUNEA II

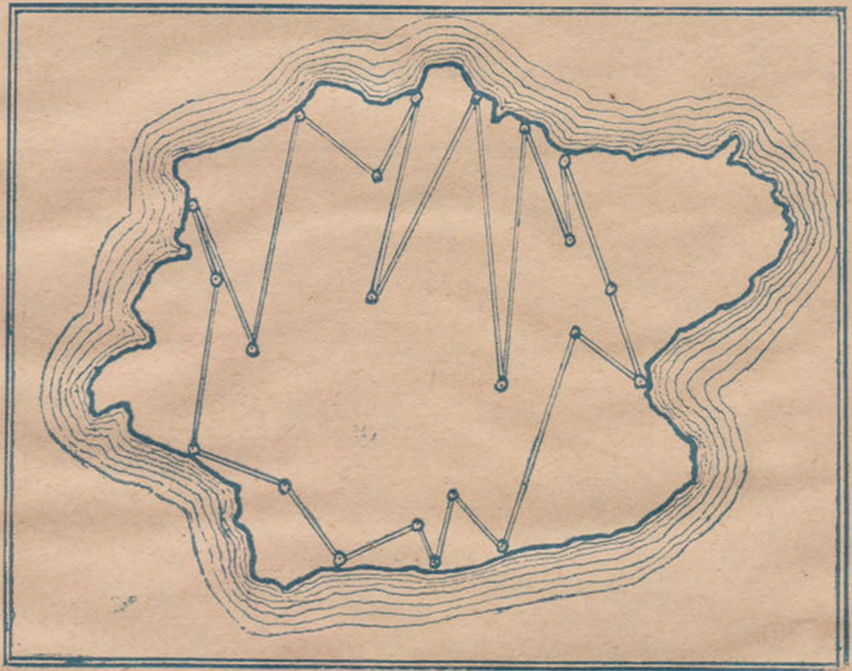
Muntele era *Himalaya*, vârful *Everest*, — pe care unii l'au aşezat în..... Africa. Despre el a vorbit ca totdeauna bine şi frumos d. Prof. I. Simionescu in biblioteca Cunoştinţe Folositoare.

Acest munte este Everest-ul. El nu se găseşte în Europa sau America, nici în Africa sau Australia, ci se găseşte în marele grup de munţi, Himalaya. Aceşti munţi sunt în Asia. El este cel mai înalt munte din Himalaia, acel zid muntos care desparte două ţări cu totul deosebite. In nordul lui e Tibetul, ţară săracă unde nu plouă cu lunile şi unde seacă şi lacurile, iar in sud se găseşte India, cu bogatele ei păduri, cu mirodeniile ei după care Cristofor Columb pleacă, pentru a descoperi mai târziu America.

Everestul este cel mai înalt munte nu numai din Himalaia dar şi de pe suprafaţa pământului. Tibetanii îl numesc Tsom-lungma, adică Maica zeităţii pământului iar numele de Everest şi l-a luat după un vestit geodez Sir George Everest.

Acest munte n'a fost zărit de Europeni decât prin anul 1849 şi încă dela o depărtare de 240 km. Din Tibet se vedea mai bine, dar Europenilor le era interzis de a trece pe acolo. Din India se confunda cu ceilalţi munţi de prin apropiere care fiind mai aproape par a avea vârfurile mai înalte cu mult decât el. Chiar din apropiere se poate deosebi cu greu de tovarăşul său, Makalu, care are o înălţime numai cu 400 m. mai mică.

Pentru a cunoaşte cât mai bine acest munte, s'a făcut două expediţii. Cea în anul 1921 a fost condusă de col. Howard-Bury. Ea porni în luna Mai dela Dorjeeling şi se compunea din doi topografi, un geolog un medic şi botanist, 100 catâri şi 40 oameni de corvadă. Această expediţie avea ca scop cercetarea ştiinţifică a muntelui. Ei însă nu putură urca decât până la 6900 m. şi fură nevoiţi să se'ntoarcă.

Reţeaua drumurilor de fer

CHESTIUNEA I

Inginerii (?) noştri au deslegat foarte uşor probelma drumurilor de fer, — unii în chipul cel mai economic, alţii in felurite chipuri. Bubi din Chişinău a găsit nu mai puţin de 15 soluţii. Redăm două ale d-lui Săndulescu.

Noi dăm cuvânt premiatului I.

E intr'adevăr uimitor când ştim că Căpitanul C. Gray s'a urcat cu balonul la 12.945 mtr. bătând recordul in înălţime, şi că totuş există un munte în înălţime mai mică şi al cărui vârf nu a fost călcat, până azi, de picior omenesc. Da! acest munte există şi a cărui înălţime nu se urcă decât până la 8882.2 m.

---

nemai pomenit şi care au redeşteptat naţionalităţile adormite.

In satele Lusaciene, femeile păstrează vechile lor costume, care nu au nimic comun cu cele ale populaţiunilor germane: ele poartă rochii de culori închise sau cu dungi întocmai ca femeile din Serbia şi ca surorile lor din Boemia şi România. Pieptănătura lor aminteşte pe aceia a provinciilor franceze, una aminteşte Alsacia, alta Bretagne sau Mâconnais...

Costumele cu culori vii nu le poartă decât tinerele fete până la epoca măritişului şi pe care le schimbă cu alte de culori sombre, greoaie şi ceremonioase. Această schimbare simbolizează noua lor existenţă.

Această populaţiune pitorească, care a nivelat leagănul germanilor, trăieşte astăzi tolerată ca o minoritate şi totuşi fericită. *Alti*

după Journal des Voyages

Lusace: O nuntă intr'o barcă

mai ales că începuseră vânturile și aveau toți dureri de cap. Dacă ar fi încercat vre unii să rămâie, ar fi perit la sigur, căci trebue să știm că se găseau în luna Septembrie, când în părțile acelea zăpada cade în abundență. Cu foarte multă greutate expediția făcu drumul înapoi, ajungând la Darjeeling la 23 Octombrie. Expediția aceasta a rămas ca o simplă recunoaștere.

Cu toate că expediția din 1921 n'a reușit, se proectă o a doua expediție în anul 1922. De astă dată era conducător generalul Brucea unul care cunoștea foarte bine munții din Asia. Experiența expediției din 1921 folosi mult la aprovizionare. Pe lângă celelalte lucruri trebuincioase luară și aparate cu oxigen. Plecară și aceștia tot dela Darjeeling în luna Martie. Drumul fiindu-le cunoscut, ajunseră mai ușor ca ceilalți până la locul unde ajunsese și expediția din anul trecut. Aci își așezară lagărul principal și 'ncepură urcarea. Cu foarte multă muncă nu putură să ajungă decât până la 8326 mtr. care e totodată și cea mai mare înălțime călcată de picior omenesc. A doua zi pornind ca 'să urce mai sus muntele, fură apucați de o lavină, care târâ cu ea 7 oameni din 8 câți au încercat să urce. Văzând aceasta cei care au rămas, fură nevoiți a se 'ntoarce în India. Și de această dată muntele a rămas în parte necunoscut oamenilor. știindu-și a-și păstra destul de bine secretele sale. Nu i mirare, ba chiar se speră că în viitor omul, care e mânat de curiozitatea de a ști tot mai mult, va ajunge să-l cunoască întregime.

CHESTIUNEA III

O socoteam mai ușoară de cât a doua, fiind vorba de orașe din *țara noastră*. Totuși unii au arătat, ca orașe din România, localitățile(? ! ?) : *Enesofa, Terșliei, Cilabe*, — iar alții nu știm prin ce combinație, au găsit *Sinaia, Brăila*, ba chiar și *București !*

Deslegarea justă era :

1) Fructe, Oglindă, Călimară, Șobolan, Arme, Nasture, Iepure = FOCȘANI.

2) ceaS, zarurI, vaL, mănușI, coS, elefanT, trandafiR, sticlA = SILISTRA.

3) Barca, Arma, Luna, Castor, Inel, Cuib = BALCIC.

4) urS, bemoL, lupA, busT, măsuI, plaN, pernA = SLATINA.

CHESTIUNEA IV.

Această chestiune a pasionat pe mulți, atât de mult încât pe lângă harta dată de noi, au făcut și hărțile separate ale continentelor, arătând ce anume bucată s'a luat din fiecare, și anume :

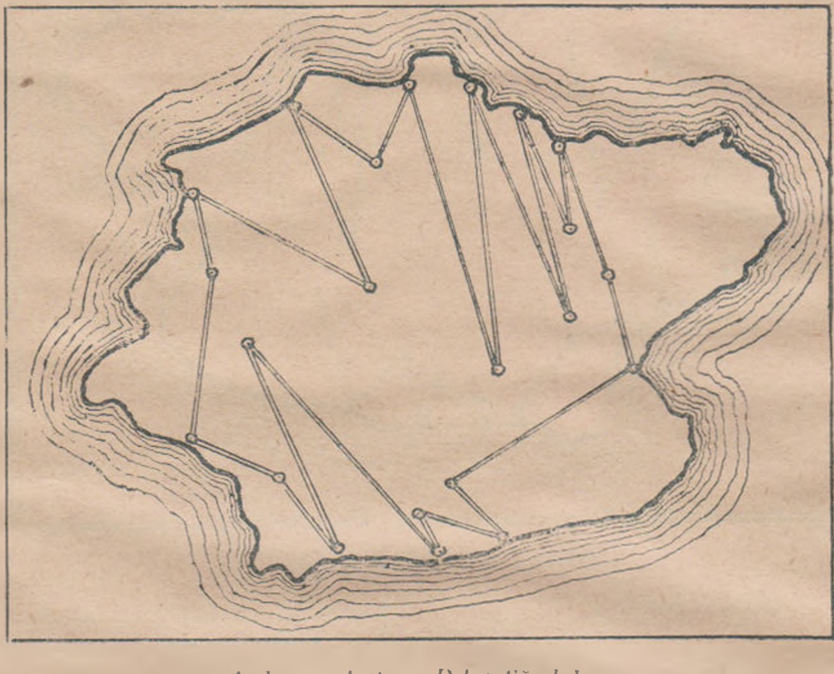
Din Europa, peninsula Scandinavică ; din Asia, peninsula Kamciatka din Africa, Somalia, Eritreia și Abisinia, din Australia, partea occidentală, din America de Nord, pen. Labrador.

PREMIAȚII

I *D. Tudoran Victor* din Satu Lung (400 lei).

II *Zaharescu Ioan*, Pitești.

III *D-ra Rodica Stanciu*, Târgul Mureș.

A doua soluție a D-lui Săndulescu

IV *Gh. Săndulescu*, Loco.

V *Ferenca Aurel*, Grănicerești.

VI *Fernic Nicolae*, Alba Iulia.

VII *Ioszenovsky Leonard*, Cristior.

VIII *Săndulescu Spiridon*, Târgoviște.

IX *Tita Smarand Popescu*, Balaș

Menționați cu premiu pentru câte un răspuns bun :

Chestiunea I *Bubi*, Kișinău.

Chestiunea II : *Năstăsescu Ion*, R.-Sărat și Chestiunea III : *Brezowski Al.*, Baia Mare.

Chestiunea IV : *Papițică*, Loco.

Menționați fără premiu :

Alexandrescu Vasile, Galu ; *Vulescu Mircea*, Loco ; *Maconei Zaharia*, Rădăuți ; *Mihailescu Traian*, Cluj ; *Mircea și Trajan Petrescu*, Fierbinți *Iliescu Ion*, Bacău ; S. I. G., Loco. *Topor*, Vaslui ; *Atlas Zaharia*, Bacău ; *C. Stănescu*, Regele Mihai.

NUMELE DESLEGATORILOR

Numerele cari urmează numele fiecărui deslegător arată chestiunile la care a răspuns exact. Exemplu : 1234 înseamnă că a deslegat toate problemele ; 234 înseamnă că a deslegat numai problema doua, a treia și a patra ; 14 a deslegat numai problema întâia și a patra, etc

Alba Iulia : Basarabescu N. 124. Fenic No. 1234.

Bacău : Atlas Zaharia 1234. Iliescu I. 1234. Maftei C. 1234. Marcu I. 1234. Simiarul C. 12.

Baia Mare : Brezowcky Al. 1234.

Balcic : Vasilescu Silvia 234.

Bălți : Oprescu Gh. 1234. Zinkovscki Gr. 124.

Balteni : Dainea I. N. 12. Șerbănescu Marin, 12.

Balaș : Popescu Titu Smarand. 1234

Bănia : Navacovici 124.

Bistrița : Moldoveanu Aurel 24 ; Bujureanu Zoe 124.

Bolgrad : Foka Gartovoi 123.

Brăila : Antoniu C. 1234. Iliescu M. G. I. 1234 Ionescu T. și N. Dracopol 124

Burdujeni : Burlacu 124.

Buzău : D'Ally Lionel 123, Botez Viorel 1234. Dumitrescu Viorel 1234. Niculescu Th. 2, Niculescu Gh. 124.

București : Alexiu Iulian 1234, Antonescu Aur. 124. Burețescu Cecilia 1234. Constantinescu D. 124. Codreanu Ion 14. Eteneanu 124, Gorănescu 1234. Gheorghe Paula 1234. Ioneanu 124. Lepădatu Mercușor 24. Moldoveanu N. 234 Muster D. 124. Nicoreanu G. 1234. Niculescu Titi 2, Navrescu F. ,124. Papițica Tilică 14. S. I. G. 1234. Schmirer Al. 1234, Săndulescu I. 1234. Tomescu St. 1234. Tun Ilie 1234. Tudor Elena 1234. Udrea Traian 124. Văjoi Al. 24. Vasilescu Mircea 234. Zaman I. Gl 124

Bucureștii Noi : Georgescu Stoica 1234. Rădoi C. 1234.

Călărași : Varveri Gh. 1234.

Caracal : Matei Gh. 1234. Tomescu Mircea 1324.

Câmpu-Lung : Ghica N. 1234. Panaitescu Claudiu 124.

Ceptura: Ionescu C. 1234.
Cicărban: Pop Ioan 14.
Cluj: Mihăilescu Traian 1234.
Chişinău: Bubi 1234. Saakian 14.
Casimbeşti: Belcin Victor 1234.
Comăneşti: Chiriac Ioan 124. un nesemnat 123.
Constanţa: Barzon Mircea 124. Pleşoianu G. 1234. Zainea P. 124.
Cornuri: (Prahova) Tomescu C. 1234.
Craiova. Rădoi P. 12. T. T. G. 124.
Coţmani: Bălan Traian 1234.
Cosminele: Dumitrescu Toma 123.
Dragoslavele: Bacin Dragoş 1234.
Făgăraş: Popa Virgil 1234.
Fălticeni: Gheorghiu Mihai 34
Focşani: I. şi P. Marcu 1234.
Fierbinţi: Petrescu Mircea şi Traian 1234.
Galu: Alexandrescu V. 234.
Graniceşti: Verencu Aurel 1234.
Galaţi: Bălănescu Eug. 234. Costea I. 1234. Dumitrescu N. 234; Dumitrescu Nichita 124; Dumitrescu Mihai 1234; Petrescu G. 1234.
Ghidigeni: Bucşan Gh. 134.
Iaşi: Bernhard 4; Comaniţă Gh. 124; Enache Ion 1234; Maiovski I. 14; Prefit Antoaneta 234. Neculau D 34. Dumitru Ovid 124.
Ismail: Sfetcovici Luca 4.
Iţcani: Hofman Anton 124.
Jandarmi: Calotă C. 1234.
Lespezi: Slătineanu M. 124.
Lugoj: Plut. Drăgoţescu Crăciun 124.
Mangalia: Pantazy C 1234.
Mihăeşti: Ionescu Radu 124.
Mislea: Gh. Marussi, 123.
Noua Suliţă: Sisco Serghie 124.
Ocna Sibiu: Albu Emil 1234.
Oradia: Maior P. M. 1234.
Oraviţa: Munteanu Gh. 124.
Piatra: Demetrescu Radu 24.
Paraschia: Ionescu Tudor 24.
Petrila: Macra V. 1234.
Piteşti: Maximilian V. 124; Tărtăreanu Sandu, 234.
Petroşani: Enciu C. 1234.
Rădăuţi: Macovei Zaharia 123.
Regele Mihai: Stăncescu 1234.
Râmnicu Sărat: Năstăsescu Ion 124.
Vâlcea: Bădescu Titi şi Draguşin Pinea 1234. Gaiculescu Sandu şi Dinu 1234.
Siiistra: M. Bedrosian 4.
Sfântu Gheorghe: Tigoianu Mircea 1234.
Tândărei: Istrate Gh. şi Tonneli Maran 3. Negutz Ion 3. Roman Trayan 123.
Temişoara: Doban 24
Târgu Jiu: Chiliman Marcel 1234.
Târgu Lăpuşului: A. German 2
Târgu Măgurele: Petrescu I. C. 1234.
Târgu Mureş: Rodica Stanciu 1234.
Târgu Vestei: Săndulescu Lp. 1234.
Vaslui: Elena Agapi 4. Topor Gh. 1234. Vlaicu Mitru 124.
Valcinet: Fotescu An 4
???: Constantinescu A. Em. 124. Massu 234. Matei Ion 124. Stoia Eugen-O. Velhuda Frantz 23. Varbaty 124.

Continentul din cinci continente

Nota Redacţiei. Premiaţii sunt rugaţi a ne trimite exact adresa.

Reamintire

La 15 Octombrie se încheie concursul de vară, cu descrierea pitorească a localităţilor vizitate în vacanţă.

Poşta Redacţiei

Nichifor Buciumeni. E drept ceiace spuneţi Dv. dar prin greutatea pământului s'a înţeles greutatea totală, deci suma tuturor greutăţilor, de pe toate latitudinele, altitudinele, etc.

Studiul aprofundat l'au făcut acei savanţi americani cari au avut, pe lângă cunoştinţe, cari se găsesc şi la noi, — mijloace materiale, cari nouă ne lipsesc.

Munca Dv. zace, e drept, — dar nu *despreţuită*, ci apreciată. Tot lipsa de mijloace ne-a împedecat a-i face stagiul mai scurt.

I. Morariu. Cluj. Primim cu plăcere şi publicăm dacă e scris cu suflet.

S. M. B. Dacă desemnurile sunt făcute exact, aşa ca să nu se rătăcească cititorul, da.

Brătescu. Fieni. colecţiile pe anii trecuţi costă 200 lei anul.

A. Năstasi. Dănuţeni. Mai tot ce aţi trimis se va publica „Realitatea" are un mare merit: că dă actualităţi din ţară şi aiurea în mod splendid. Ea nu e însă o revistă pur ştiinţifică, ci generală, se simţea chiar nevoia unei atare publicaţiuni.

Gh. Lupescu. Suceava. Revizuind materialul am dat de un articol al dv. din 1927. „Originile viticulturei cu menţiunea *„interesant, dar de filologie, ar merge la o revistă de specialitate.* Vi-l ţinem deci la dispoziţie.

Corotenic. Rugăm a ne da adresa. Începem publicarea crezutului uitat articol.

N. Daraban mulţumim. Trăsura cu turbina şi mişcarea continuă va merge, ca originalitate. Maşina pneumatică şi emisferele din Magdeburg sunt în orice volum de fizică

RADIOFONIE.

ELEV CL. III. sec. Loco.

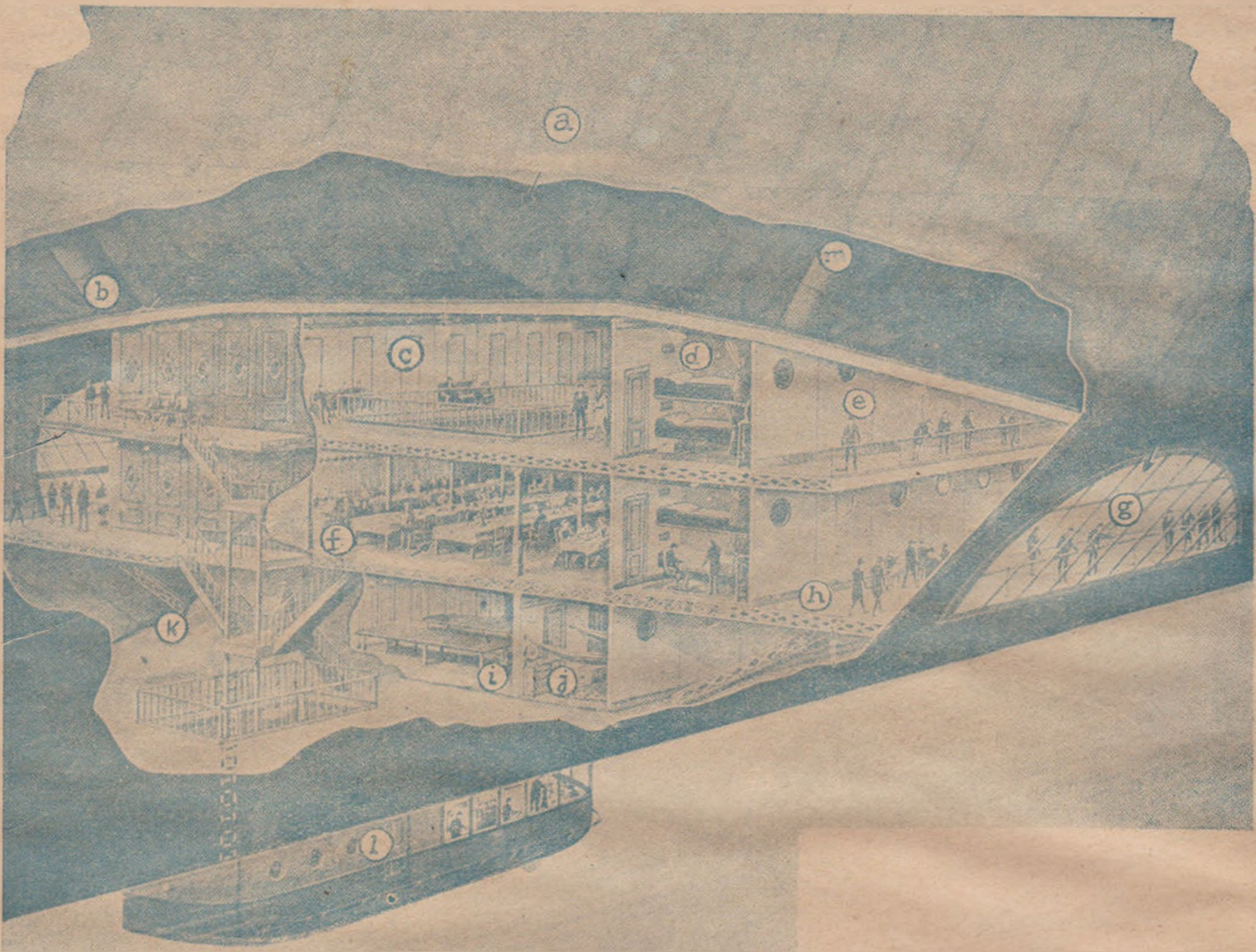
1) Ce carte mi-aţi putea recomanda pentru construcţia unui aparat cu o lampă?

Cartea d-lui Zapan este bună, dar s'a strecurat acolo o greşeală într'o schemă, ceeace a provocat nereuşita multora. Credem că această greşeală va fi corectată într'o nouă ediţie. In numerele anterioare ale Ziarului Nostru găsiţi deasemenea descrise posturi cu o lampă: cu deosebire în revista Radio Român aveţi complet tratată această chestiune.

2) Ce numere din revista Radio-Român îmi recomandaţi?

No. 33 şi 36. Cel mai bun lucru pentru dv. ca localnic, este să treceţi pe la redacţia revistei Radio Român, unde vi se vor da verbal toate lămuririle necesare pentru construirea unui aparat.

DOUĂ TRANSATLANTICE

LĂMURIRI

a = balonaş
b = strat izolant contra gazelor
c = salonaş
d = cabină
e = balcon
f = sala de mâncare
g = ferestrele belvederei
h = promenada (belvedere)
i = sala de mese a echipajului
j = cabinele echipajului
k = scări de serviciu
l = camera de navigaţie
m = ventilatori

Unul pe apă şi altul prin cer.